

Eind augustus vond in Gent de Zomerschool Gebiedsgericht Werken plaats. In dit artikel geeft begeleider Hans Hoogvorst een korte typering van de verschillen tussen Gent en Nederland. Het begrip 'ruimte' blijkt hierbij een centrale rol te spelen, zowel letterlijk als figuurlijk.

Tekst:

Hans Hoogvorst

Fotografie

Eveline Deceur

Verschil Gent en Nederlandse steden



Voetbaltraining op het Sité terrein in Gent

Vergelijking (vervolg)



Het Sité terrein is in gebruik genomen op basis van behoeften van omwonenden: met moestuin, kippen, winkels, et cetera

Het Sité terrein

Eén van de meest opvallende projecten in Gent is De Site. Het is opgezet voor de bewoners en gebruikers van de buurt Rabot-Blaisantvest. De buurt Rabot is een eind negentiende-eeuwse wijk met een voorheen bloeiende textielindustrie. Inmiddels zijn bedrijven gesloten of weggetrokken en is het woningbestand verouderd. Onder de bewoners zijn veel allochtonen en groepen met lage inkomens. Door de inzet van de 'wijkwerking', zoals het wijkgericht werken in Vlaanderen genoemd wordt, konden in de wijk de gronden van de voormalige Alcatelfabriek, het zogeheten Sité terrein, tijdelijk worden ingericht en in gebruik genomen door de buurt zelf. Het terrein lag in afwachting van woningbouw en daaraan voorafgaande bodemsanering/braak. Het was er erg rommelig en ook gevaarlijk door uit de bodem stekende restanten van de voormalige bebouwing. Het is in gebruik genomen op basis van de behoeften van de omwonenden: met moestuinen, kippen, een handwerkatelier alias winkel, et cetera. Er wordt af en toe een festival georganiseerd. De activiteiten worden zeer goed bezocht. Ideeën van bewoners kunnen gerealiseerd worden met 'wijk aan zet' subsidie. Ze worden begeleid door de sociaalartistieke organisatie Rocsa. Het terrein is een positieve plek in de buurt en een begrip in Gent. De Site is tot stand gekomen in samenwerking tussen Gebiedsgerichte Werking van de Stad Gent, Samenlevingsopbouw Gent en Rocsa. Inmiddels worden meerdere braakliggende terreinen in Gent op deze manier met bewoners ingevuld. Leuk is nog om te vermelden dat Rabot beschikt over een eigen munt: de Torekes. Bewoners die zich inzetten voor 'een proper, groen, veilig en prettig Rabot' kunnen Torekes verdienen. Hiermee kunnen zij onder andere kaartjes voor de bioscoop en bus kopen. De meeste Torekes worden gebruikt om de huur van de volkstuintjes op het Sité terrein te betalen. Meer informatie over het terrein is te vinden in de volgende brochure: *De Site: zaaien op beton. Over de sterkte van tijdelijke invullingen bij projecten voor stedelijke vernieuwing*. Uitgave: Gebiedsgerichte Werking Stad Gent.

In Gent lijkt de balans tussen alledaagse en geplande buurt meer in het voordeel van het alledaagse uit te pakken.



Samen koken op het Sité terrein

De veertig deelnemers aan de driedaagse bijeenkomst waren professionals uit Vlaanderen en Nederland die hun betrokkenheid bij wijken en buurten gemeen hebben. Vanuit het thema 'de geplande en alledaagse wijk' werd aan hen gevraagd buurtonderzoek te doen en op basis van hun bevindingen en aangedragen informatie een advies uit te brengen aan de Stad Gent. De focus werd gericht op Gentse twee wijken, de Brugse Poort en Rabot. Dit zijn oude woon- en bedrijfsbuurten aan de onderkant van de samenleving. De citaten in dit artikel zijn afkomstig van enkele deelnemende opbouwwerkers. Er zijn in het oog springende verschillen tussen Gent en Nederlandse steden. In algemene zin geformuleerd: in Gent lijkt de balans tussen alledaagse en geplande buurt meer in het voordeel van het alledaagse uit te pakken. Het begrip 'ruimte' speelt hierbij een centrale rol. De verschillen manifesteren zich op drie vlakken: de rol van de overheid, de omgangscultuur en de fysieke ruimte.

Overheidsbemoeyenis

Typend voor Gent is de slechte afstemming tussen verschillende bestuurslagen. In Nederland is meer sprake van een overijverige en alles

dichtregelende bureaucratie. Hoe vreemd het ook klinkt, juist door het langs elkaar heen werken van verschillende bestuurslagen ontstaat in het Gentse ruimte voor tijdelijke initiatieven van onderop en voor een manier van gebiedsgericht werken waarbij burgerparticipatie meer kans krijgt.

"Wat wij beslist niet van Gent over zouden willen nemen zijn het grote aantal en de gelaagdheid van de (semi-) overheden waar je in het gebiedsgericht werken mee te maken hebt."

Omgangsvormen

Op een andere manier ontstaat ook 'ruimte', namelijk door de creativiteit, humor en informele wijze waarmee in Gent zaken worden opgepakt. De sfeer en cultuur onder professionals, maar ook onder buurtbewoners, is echt anders dan in Nederland. Het bleek bijvoorbeeld erg makkelijk onbekende bewoners op straat aan te spreken, of we werden zelf aangesproken. En tja, ze hebben in Gent ook een 'schepen' (= wethouder) voor feesten en evenementen.

"Gastvrijheid en openheid van de mensen, de 'open deuren' zijn een mooie metafoor voor de wijken die wij bezocht hebben."

Fysieke ruimte

Een derde invulling van het begrip ruimte betreft de fysieke dimensie. Dit heeft betrekking op de openbare ruimte en gebouwde omgeving. Kort gezegd: er zijn in Gent veel meer leegstaande huizen en panden dan wij in Nederland kennen. Er liggen ook terreinen braak (waarbij de behoefte aan ruimte ook groter is, want in de door ons bezochte wijken zijn de straten erg nauw, en er zijn vaak geen of smalle trottoirs).

"Er is meer vrijheid als het gaat om inrichting van de openbare ruimte en huisvesting en dergelijk. In Nederland is alles wel erg gestructureerd. Misschien kunnen we iets van elkaar overnemen?"

Hans Hoogvorst is eigenaar van het bedrijf H/kwadraat dat zich richt op de ontwikkeling en implementatie van het wijkgerichte werken. Samen met Hans Kars is hij drijvende kracht achter de School voor gebiedsgericht werken. Meer informatie over de auteur en de School voor Gebiedsgericht Werken op www.hkwadraat.nl en www.svgw.nl. Op de website is ook informatie te vinden over de Gentse zomerschool